

Lieke

Maritza Palmroth

Rakastan ylittää itseni

Ideoita
aineettomiin
lahjoihin

*OLETKO
KÄYNYT?*

**Kehräämön
piippu on suosittu
kuvauspaikka**

Sisällys

Pääkirjoitus	2
Lyhyesti	3
Lähikuvassa:	
Maritza syttyy ison yleisön edessä	4
Helikopteriraivauksella saadaan varmpaa sähkönjakelua	6
Sallila Energiasta tulee Vertekin osaomistaja	8
Lyhyesti	11

Lahjaksi puhtaampi Itämeri, ikkunanpesu tai vauhdikas kyyti Ferrarilla?	12

Oletko käynyt? Kehräämön piipusta tuli heti suosittu kuvauspaikka	14

Lieke kylässä Hyvästi saastuttava pikamuoti! Jouluseimi on Kruukun rakastetuin tuote Fair Tales myy vain reilua tavaraa Ristikko	16 17 18 19

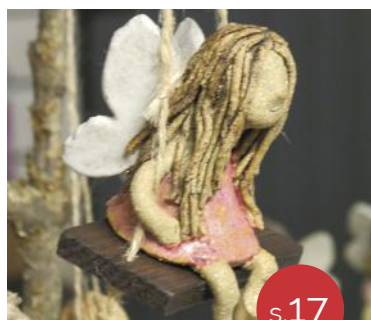
s.14

Kuva: Katja Mäkinen

Kuva: Tiia Korhonen

s.6

s.17

s.16

Kuvat: Terhi Raunonen

Lieke

**SALLILAN JA FORSSAN
SÄHKÖYHTIÖIDEN ASIAKASLEHTI**

Julkaisija Sallila Yhtiöt, **Päätoimittaja** Raimo Prusi, **Toimitus ja kuvat** Terhi Raunonen, **Toimitussihteeri** Pirjo Haapanen, **Toimitusneuvosto** Hannu Halminen, Marika Kivistö, Minna Mandelin, Katja Mäkinen, Jiri Tähkänen **Ulkoasu ja taitto** Mainostoimisto Huima, **Paino** ForssaPrint, Forssa, **ISSN** 2342-1932 (painettu), 2342-1940 (verkkolehti), **Kannen kuva** Terhi Raunonen

Lieke on painettu ympäristöä vähemmän kuormittavalle UPM Fine-paperille, jonka hiilijalanjälki on 289 CO₂ kg tuhatta paperitonna kohden.

PÄÄKIRJOITUS

Sallilaa ei ole myyty

"Minkä takia te myitte Sähköasennuksen?". "Onko se koko Sallila nyt myyty johonkin?"

Tällaisiin kysymyksiin olemme saaneet vastata sen jälkeen, kun vuoden alussa tapahtuva Sallila Sähköasennuksen sulautuminen Vertekiin julkistettiin. Siltä varalta, että joku vielä näitä miettii ja jopa murehtii: Mitään ei ole myyty. Ei Sallila Energia -konsernia eikä sen tytäryhtiötä, Sallila Sähköasennusta.

Mitä siis on tapahtumassa? Sähköasennuksesta tulee osa Vertek Oy:tä, ja Sallilasta samalla yksi Vertekin kolmesta omistajasta. Miksi tällaiseen järjestelyyn päädyttiin, siitä voit lukea sivulta 8.

Vain muutos on pysyvää, sen tiesivät jo filosofit antiikin Kreikassa. Vaikka radiohiteissä kysellään, että kuka voisi kellot seisauttaa ja vaaditaan, että koskaan et muuttua saa, niin todellisuudessa ajassa kiinni pysyminen vaatii meiltä kaikilta rohkeutta tehdä muutoksia silloin kun niitä tarvitaan. Uhkarohkeasti ja suinpäin ei kannata minnekään rynnätä, vaan uudistumisen pitää olla perusteellisen harkinnan tulos. Sallilassa punnittiin eri vaihtoehtoja ja päädyttiin tähän.

Jotain muuttuu, mutta paljon pysyy ennallaan. Sallilalla on yli satavuotiset perinteet paikallisena energiayhtiönä ja vakaa aikomus jatkaa tällä tiellä. Palvelut ja niitä tarjoavat ammattilaiset eivät ole karkaamassa mihinkään, vaan yhteistyön kautta pystymme tarjoamaan teille entistäkin parempia palveluja joustavasti ja kilpailukykyisesti.

Nyt on tärkeää pystyä sovittamaan yhteen uudet ja vanhat kuviot toimivaksi kokonaisuudeksi. Katsotaan siis rohkeasti eteenpäin ja uskotaan, että tästä muutoksesta seuraa hyvää.

**Rauhallista joulunaikaa toivotellen,
Raimo Prusi**

Loimijoentie 65, 32440 Alastaro
puh. 02 76 431, www.sallila.fi

Paulinkatu 9, 30420 Forssa
puh. 029 70200 111, www.forssanenergia.fi

Paulinkatu 9, 30420 Forssa
Puh. 03 412 61, www.fvp.fi

Lokakuun toisella viikolla vietettiin jälleen valtakunnallista Energiansäästöviikkoa. Sallila Energia ja Forssan Verkkopalvelut olivat tälläkin kertaa mukana viestimässä tärkeästä asiasta ja tarjosivat oman alueensa tokaluokille mahdollisuuden hankkia opetuksen tueksi energia-aiheista Hei, kaikki toimii! -materiaalia.

Kerro, missä tarvittaisiin lintupalloja

Varsinkin suurten hanhi- ja joutsenparvien muuttaessa keväisin ja syksyisin sattuu valitettavasti myös lintujen törmäyksiä sähköjohtoihin. Linnulle törmäys on useimmiten kohtalokas, ja sähkönjakeluun siitä aiheutuu häiriö.

Lintujen lentämistä päin sähköjohtoja pyritään estämään asentamalla 20 kV ilmajohtoihin lintupalloja. Jos tiedät paikan, jossa joutsenet ja hanhet vuosittain muuttomatoillaan pysähtyvät sähköjohtojen läheisyydessä, ota yhteyttä ja kerro meille, missä lintupalloja tarvittaisiin.

Tämän voit tehdä kotisivujemme palautesivun kautta tai sähköpostitse asiakaspalvelu@sallila.fi.

Street Machine Club Forssa järjesti ajokauden päätöksen Kehräämön piipulla syyskuussa. SMCF:n ottamista valokuvista on näyttely Hyvää Läheltä -myymälässä Prisma-keskuksessa 23.12. saakka.

Turvaa pimeään heijastinsillalta

Forssan energiayhtiöt huipensivat 100-vuotisjuhlavuotensa näyttäviin tempauksiin. Lokakuussa lahjoitettiin forssalaisille 600 heijastinta, jotka kiinnitettiin valtakunnallisena heijastinpäivänä Ankkalammin siltaan. Siitä saattoi ohikulkija napata itselleen turvaa pimeneviin iltoihin. Heijastimet hupenivatkin kovaa vauhtia, kun tempauksesta ilahtuneet kaupunkilaiset tarttuivat tarjoukseen.

Maritza syttyy ison yleisön edessä

"Rakastan ylittää itseni"

The Voice of Finland -laulukilpailuun osallistuminen oli loimaalaisen **Maritza Palmrothin** monivuotinen unelma, mutta siihen hän ei oikein uskonut, että selvittäisi vanhempien ja kokeneempien laulajien joukossa tiensä finaaliin saakka. Nyt kisan kolmoseksiltänyt 16-vuotias opiskelee muusikoksi ja odottaa malttamattomana keikkalavoille pääsyä.

Maritza Palmroth kuulostaa hiukan hämmästyneeltä, kun häneltä kysytään, kauanko hän on laulanut.
— Aina! Olen laulanut ihan niin kauan kuin muistan, hän sanoo.

Sukulaisten puhelimista löytyy kännykkävideoita varhaisista lauluesityksistä. Ensimmäinen varsinainen laulukeikka oli isoäidin syntymäpäivillä.

— Olin 10-vuotias, kun esiinnyin mumman 70-vuotisjuhilla. Siellä oli paikalla noin 60 ihmistä yleisönä, ja siitä se sitten lähti — minua alettiin kysellä koulun kevät- ja joulujuhliin ja muihin tapahtumiin laulamaan. Viime vuonna olin mukana Loimaan teatterin hittikavalkadissa, Maritza kertoo.

The Voice of Finland -ohjelman ensimmäinen kausi alkoi Nelosella joulukuun 2011 lopussa. Ruudun äärellä viihtyi yli 600 000 muun suomalaisen kanssa myös eräs Loimaan Hirvikoskella asunut pikkutyttö, joka rakasti laulamista.

— Mukaan pääseminen oli suunnitelmissa siitä asti, kun näin ensimmäisen VoF-kauden. Heti kun ikä riitti, hain sinne. Olin silloin unelmoinut siellä lavalla seisomisesta jo monta vuotta, Maritza kertoo.

Hakemuksen jälkeen sähköpostiin kilahti kutsu saapua koelauluun. Sieltä Maritza selvisi eteenpäin Ääni ratkaisee -nimellä kulkevaan vaiheeseen, jossa kukin tähtivalmentaja valitsee itselleen 12 laulajaa valmennettavakseen. Maritza esitti **Emeli Sandén**in hitin Read All About It, Pt. III ja päätyi **Anna Puun** mentoroitavaksi. Huikea matka oli alkanut.

ANNA PUU HUOLEHTI JA TSEMPPASI

Korona-aika vaikutti myös laulukisaan. Kuvauksiin ja lähetystyöihin olisi mennyt normaalisti puolisen vuotta, mutta nyt Maritza ja muut kilpailijat olivat VoF-pyöriytyksessä vuoden verran. Etenkin loppuhuipennukseen kuuluvat livelähetykset syksyllä olivat työläitä.

— Olin kolme viikkoa melkein koko ajan Logomolla, enkä kerennyt olla koulussakaan.

Missään vaiheessa hän ei kuitenkaan harkinnutkaan jättävänsä kisaa kesken.

Mitä rankasta rupeamasta sitten jäi käteen? Paljon, nuori

"Toi mimmi on huikea!"

ANNA PUU MARITZASTA

laulajanalku sanoo.

— Sain siitä vielä enemmän kuin mitä odotin. En osannut yhtään odottaa, että pääsisin noin pitkälle. Joka vaiheen jälkeen, kun sai kuulla oman nimensä jatkajien joukossa, niin se oli aina entistä suurempi yllätys. Aina uudestaan sai ilahtua ja olla ällikällä lyöty, että miten minä, Maritza kuvailee.

— Kisasta jäi tosi tosi mahtavia kokemuksia. Siellä oleminen vahvisti minua ja sitä kuvaa, että millainen artisti minusta tulee.

Valmentajastaan Anna Puusta Maritza puhuu lämpimästi.

— Hän oli aina hyvällä tuulella ja piti meistä huolta. Siinä vaiheessa kun stylistit valitsivat meidän vaatteet, niin Anna piti huolta siitäkin, että minulla oli niissä vaatteissa hyvä olla. Hän tsemppasi aina eteenpäin, uskoi minuun ja valitsi minut kerta toisensa jälkeen. Se oli minulle iso juttu.

Maritza oppi valmentajaltaan myös kaikenlaisia pieniä kikkoja laulamiseen ja esiintymiseen.

— Se kaikki sai minut vapautumaan omasta kuorestani. Kun vertaa minua vaikka Ääni ratkaisee -vaiheessa ja finaallivideoissa, niin olen niissä ihan eri oloinen ihminen lavalla. Minusta tuli paljon vapautuneempi ja avoimempi.

Muistakin tähtivalmentajista eli Apulanta-yhtyeen **Tonista** ja **Sipestä**, **Redramasta** ja **Juha Tapiosta** jäi hyvä fiilis.

— He olivat yhtä lailla mukana ja tsemppasivat, vaikka en ollut niiden tiimissä. Kaikki tulivat kasvatustustenkin kehuamaan, Maritza kiittelee.

LAVALLA OLEMISESTA TULI LUONTEVAA

Kilpailijat saivat itse vaikuttaa siihen, mitä kappaleita esittivät, mutta lopullinen päätös oli tähtivalmentajan.

— Me lähetettiin valmentajille parikymmenen biisin listat siitä, mitä tykkää laulaa ja mitä tykkää kuunnella, ja niiden perusteella Anna valitsi biisit minulle. Finaalibiisit olivat ehdottomasti ne, mitkä onnistuivat minulta kaikkein parhaiten, Maritza sanoo.

Kisan Facebook-sivuilla Maritzan esiintyminen keräsi paljon ihastuneita kommentteja: suloinen olemus ja sielukas

ääni, tuollaista läsnäoloa ja rauhaa harvoin näkee, katsojat hehkuttivat. Useimmat meistä pelkkä ajatuskin live-esiintymisestä televisiossa saa jäätymään, mutta Maritza todella näytti olevan esiintymislavalla kuin kotonaan. Onko hän aina ollut rohkea esiintyjä?

– En todellakaan! Olen ollut ihan hirveäkin jännittäjä, olen meinannut pyörtyä lavalle ja milloin mitään. Olen jännittänyt tosi paljon ja niin se oli tuollakin, kun aloin ajatella, että herranjumala, olen päässyt livevaiheeseen. Jännitys oli tosi kova, mutta samaan aikaan odotin esiintymistä tosi paljon. Lopulta se ei oikeastaan poikennut niistä normaaleista kuvauksista kovin paljoa. Kaiken piti vain tapahtua ihan ajallaan ja tempo oli nopeampi. Aluksi pelkäsin, että mitä jos en muista katsoa oikeaan kameraan silloin kun pitäisi. Mutta sekin tuli minulle aika luontevaksi kyllä.

Esiintymisjännityksestä pääsemiseen ei oikeastaan ole mitään kikkoja, Maritza sanoo. Siihen auttaa vain esiintyminen.

– Kokemukset alkavat sitä jännitystä pikku hiljaa purkaa, ei siihen oikein muu auta.

Maritza on katsonut kaikki omat VoF-jaksonsa televisiossa, mutta ruudulta seurattuna kisa ei tunnu samalta kuin itse koettuna.

– Se on niin paljon isompi kokemus minun päässäni, kuin se mitä näin siinä ruudulla.

Niin kuin kaikkien kisojen lopputuloksesta, myös tämän vuoden VoF-kilpailusta on jossiteltu. Maritzalle ei jäänyt mitään hampaankoloon.

– Kisan voittanut **Juffi**han oli kaikkien ennakkosuosikki, joten tulos oli ennalta arvattavissa. Olen ihan tyytyväinen kolmanteen sijaani, en olisi voinut enempää toivoa. Finaaliin pääsy oli jo tietyllä tavalla voitto minulle. En enää jännittänyt siinä vaiheessa, että miten käy. Menin sinne vain näyttämään, mitä annettavaa minulla vielä on, ja nautin siitä, että sain vielä olla siellä lavalla.

JOSKUS VIELÄ OMAA MUSIIKKIA

Maritzan koti on nyt Alastarolla, jonne hän muutti kesällä Hirvikoskelta. Eniten aikaa hän viettää kuitenkin Turussa, sillä

hän aloitti syksyllä opinnot Turun Konservatoriossa.

– Opiskelen siellä pop/jazz-linjalla. Pääaineenani on tietysti laulu, sivuaineena piano. Meistä on myös kasattu bändi, jonka kanssa keikkaillaan. Kolmen vuoden päästä valmistun muusikoksi.

Koronan vuoksi monet loppuvuodelle sovitusta keikoista peruuntuivat, mutta kunhan ajat paranevat, Maritzan laulua pääsee kuulemaan taas livenäkin.

Loimaalaissohvilla jännitettiin hänen puolestaan, ja tuntemattomatkin ihmiset ovat kauppareissulla tulleet onnittelemaan menestyksestä. Ei haittaa, että tunnistetaan, Maritza sanoo.

– Ihan mukavaa on nähdä ihmisiä, jotka ovat seuranneet kisa ja tykänneet esityksistä. Kunhan ei jää lymyilemään ja räpsäisemään salakuvaa kännykällä, hän nauraa.

Juttelemaan saa siis tulla ja kysymään lupaa ottaa kuva.

VoF-kisa sytytti innostuksen oman musiikin tekemiseen.

– Kisan lopussa tuli kauhea tarve kirjoittaa itse biisejä. Englanniksi olen saanutkin muutamia aluille. Se on sellaista hakemista ja harjoittelua vielä. Todennäköisesti tulen kyllä vielä tekemään omaa musiikkia.

Musiikki täyttää nyt Maritzan elämän, ja siihen liittyvät myös tulevaisuuden haaveet.

– Toivon, että saan julkaistua omaa musiikkia ja se menestyy, ja saan keikkailla paljon. Hoidan koulun alta pois ja otan siitä kaiken irti, siinä ohessa keikkailen. Eikä sitä ikinä tiedä, vaikka muuttaisin ulkomaillekin, hän miettii.

Kaikki on vasta alussa ja mahdollista. Aiempien vuosien VoF-kilpailijoista on ponnistanut Euroviisu-edustajia ja muuten menestyneitä laulajia kuten **Jesse Kaikuranta, Aksel Kancaanranta, Antti Railio, Krista Siegfriids, Saara Aalto...**

Aika näyttää, millaisille estradeille Loimaan lahjakas Maritza vielä päätyy.

Kuva: Saku Tiainen, Nelonen

Helikopteriraivauksella saadaan varmempaa sähkönjakelua

Kuva: Matti Hällfors

Kun puiden oksat ulottuvat johtokadulle, kasvaa riski sähkönjakelun häiriöihin. Helikopterista roikkuvalla sahalla linjaa saa muutamassa tunnissa raivattua saman verran kuin maasta käsin useassa päivässä.

Viime keväänä Sallilan verkkoalueella tehtiin helikopteritarkastuksia ja puustoa laserkeilattiin, eli sitä mitattiin kolmiulotteisesti lasersäteiden avulla. Lokakuussa niiden tarkastusten ja mittauksen perusteella suoritettiin helikopteriraivauksia 20 kilovoltin runkolinjoilla.

Tähän saakka johtokatuja on pidetty auki oksasahalla ja alustaraivauksella, kertoo **Matti Hällfors** Sallila Sähkönsiir-
rosta.

– Kun linjaa avataan tarpeeksi, niin oksat eivät pääse ottamaan kiinni lankoihin. Helikopterilla pystyttiin sahaamaan ylhäällä olevat oksat, joiden poistaminen maasta käsin on lähes mahdotonta. Näin saatiin kasvatettua sähkönjakelun varmuutta.

Jos myrsky tai tykkylumi pudottaa oksan linjalle, on seurauksena sähkökatko jopa satoihin talouksiin. Johtoja on viime vuosina pantu maan sisään, mutta kaikkea ei tarvitse eikä pystytä maakaapeloimaan.

”Jos myrsky tai tykkylumi pudottaa oksan linjalle, on seurauksena sähkökatko jopa satoihin talouksiin.”

Kuva: Tiia Korhonen

– 20 kilovoltin linjaa on tällä hetkellä vielä tuhat kilometriä jäljellä ilmajohtona. Sitä kaapeloidaan noin 40 kilometriä vuodessa, joten ottaa aika monta vuotta, ennen kuin kaikki on maan alla. Siksi haetaan muita tapoja sähkönjakelun varmuuteen.

RAIVAUS EI HÄIRINNYT

Helikopteriraivaukset suoritti Heliwest. Kopterisahausta tehtiin yhteensä 30 tuntia Huittisissa Karhiniemen ja Lauhan ja Huhtamon suunnalla, Punkalaitumella Pärnänmaassa, Liitsolassa, Oriniemessä, Roukanmaassa ja Kanteenmaassa. Lisäksi Sallilan 110 kV johdoille suoritettiin reuna-
puiden latvasahauksia Huittisissa Maurun

Kuva: Tiia Korhonen

suunnalla ja Loimaalla Metsämaalta Loimaan keskustaan.

— Tämä oli ensimmäinen kerta, kun helikopteriraivausta tehtiin Sallilassa runkojohdoille, ja kokemus oli ihan hyvä. Hyvää jälkeä ja aukkoa näytti tekevän. Eteen ei tullut mitään isompia ongelmia. Muutaman kerran oksa jäi langan päälle roikkumaan, ja se jouduttiin ottamaan oksasahalla alas. Silloin asiakkaalta katkaistiin sähköt, Matti Hällfors kertoo.

Kopterin pörrätessä ilmassa oli samaan aikaan maastossa tilannetta varmistamassa Sallilan asentajaryhmiä, joten tilanteet saatiin nopeasti purettua.

Hällforsin mukaan ympäristön asukkaat suhtautuivat sahaukseen positiivisesti.

— Valituksia metelistä tai muutenkaan ei tullut. Ihmiset olivat kiinnostuneita ja tulivat katsomaan sahausta. Jotkut metsänomistajat olivat olleet vähän huolissaan siitä, että lahoavatko puut, kun niistä katkotaan isoja oksia. Tämä vuodenaika on kuitenkin puiden kannalta paras aika katkoa oksia.

Raivattu linja pysyy kunnossa useita vuosia.

— Viiden vuoden välein tehdään tarkastuslentoja ja katsotaan, koska tarvitaan uutta sahausta.

”Tiheää ryteikköä oli mukava sahata”

Ossi Lukkarilalla on takana rankka työpäivä haastavissa tuuliolosuhteissa, mutta helikopterihallilta vastaa puhelimeen hyväntuulinen lentäjä.

Ossi, kerro vähän työkaluistasi?

— Kopteri on amerikkalaisvalmisteinen Hughes ja oikein toimivaksi sahaustoimintaan todettu. Se on pieni mutta pippurinen ja hyvin liikehtimiskykyinen kone, erittäin miellyttävä lentää. Siinä roikkuu saha, jossa on yhdeksän terää, joiden halkaisija on 60 senttiä. Hondan moottori pyörittää niitä teriä. Saha roikkuu vajaan 20 metriä pitkän puomin nokassa. Sillä sitten päästellään.

Kuulostaa yksinkertaiselta, mutta ei taida olla. Miten saat sahan oikeaan kohtaan, kun sitä kopteriakin täytyy pitää ilmassa?

— Joo, pitää nähdä missä mennään, joten koneesta puuttuu ovi. Siinä on pään yläpuolella semmoinen kupu ja alaosassa saluunaovi. Koska mun pitää nähdä se saha niin voi sanoa, että puolittain roikun ulkona sieltä koneesta.

Tuota. Oho.

— Nyt vielä menee hyvin, kun on näin lauhaa. Mutta talvella kun on -30, niin onhan se vähän rapsakkaa.

Uskotaan. Mutta jos ei ole kylmää, niin sittenkö on helppoa kuin heinäntekeä?

— Heh. Onhan siinä hirveästi asioita, jotka pitää yhtäaikaan huomioida. Se ei riitä, että osaa lentää kopteria, kun sillä ei ole mitään tekemistä sahaamisen kanssa. Lentämisen pitää tulla selkärangasta, niin että voi keskittyä sahaamiseen. Siihen, että ajaa mahdollisimman tarkasti sahaa, että tippuu paljon oksaa pois eikä katkota linjoja.

Katkeaako niitä joskus?

— Olen sahanut vuodesta 2002, ja silloin alussa niitä meni. Kyllä niitä edelleen yksi vuoteen menee poikki. Tosin johdon yleensä katkaisee sille tippunut oksa, minkä seurauksena johto palaa poikki. Toisinaan sahaamalla katkea poikittainen pienjännite- tai puhelinjohto. Sallilan maamiehille kiihkot hyivistä ennakkovaroituksista poikittaisista johdoista. En olekaan nyt pitkään aikaan katkaissut johtoa, pitää koputtaa puuta...

Miten helikopterimetsurin turvallisuus on varmistettu?

— Aamulla kun lähdän, niin tarkistan koneen huolellisesti, että se on kaikin tavoin kunnossa. Riskit pyritään minimoimaan. Ongelmat pitäisi pystyä havaitsemaan ja ratkaisemaan maassa, että ylhäällä niitä tulisi mahdollisimman vähän. Kaikki on tietysti mahdollista, kun puhutaan tekniikasta. Ihmellinen erehdys jos sattuu, niin sitä ei oikein saa anteeksi tuolla ilmassa. Jos keli on huono — on vaikka sumua, jäätävää vesisadetta tai liian kova tuuli — niin pitää olla munaa sanoa, että nyt ei sahata, katsotaan huomenna.

Sallilan sahaukset ovat tältä erää paketissa. Miten ne sujuivat?

— Kelit olivat aika surkeita, mutta sillehän ei mitään voi. Yksi päivä oli sellainen, että oli miellyttävä keli sahata, muut olivat vähän taistelua, sumua ja kovaa tuulta. Mutta siellä oli sankkaa kuusikkoa ja isoja puita. On mukava sahata, kun on oikein tiheää ryteikköä, sitä on erittäin kiva pätkiä menemään.

James Bond -elokuvassa Kun maailma ei riitä pahikset jahtasivat Bondia helikopterilla, jossa roikkui juuri samanlainen saha. Leikittkö siellä kopterissa koskaan olevasi Bond-leffassa?

— Jos siellä kopterissa tulee James Bond -filis, niin sitten menee varmasti sähköt poikki! Ei, kyllä siellä on joskus aika orpo olo, esimerkiksi kun olen ollut sahaamassa Norjassa ja Korsikalla. Vuoristossa tuulet voivat olla tosi hankalia ja aiheuttaa kiperiä tilanteita.

Mitä seuraavaksi?

— Nyt vaihdan konetta ja lähdän Vaasaan nostamaan yhtä mastoa. Terveisä Sallilaan, siellä oli mukava lentää. Toivottavasti nähdään ensi vuonna uudestaan!

Ossi Lukkarilan työtä voi katsoa Yle Areenalta Snowhow — Pohjolan talvi-ohjelman ensimmäisessä jaksossa.

Sallila Energiasta tulee Vertekin osaomistaja

Leveämmät hartiat auttavat eteenpäin muuttuvassa toimintaympäristössä

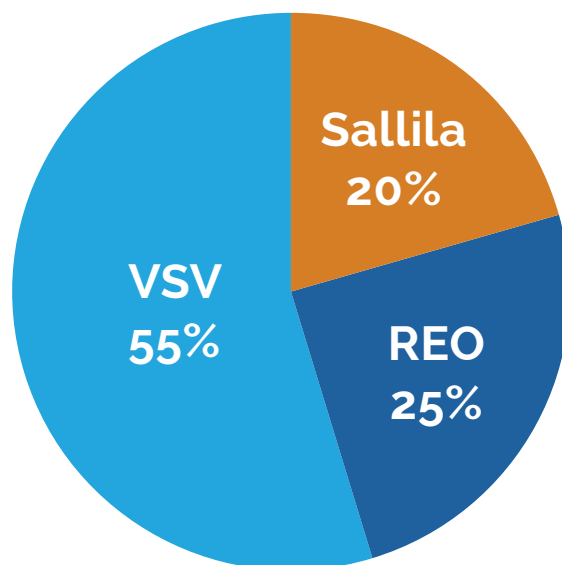
TERHI RAUMONEN

Yksi Sallila Energia -konsernin osa eli Sallila Sähköasennus sulautuu sähkö- ja tietoliikennealan palveluja tarjoavaan Vertekiin. Jatkossa Vertek Oy on Sallilan ja kahden muun paikallisen energiayhtiön yhdessä omistama energia-alan palveluyritys. Yhdistymisellä haetaan strategista etua alan tiukassa kilpailutilanteesta.

Sallila Sähköasennus sulautuu 1.1.2021 alkaen osaksi Vertek Oy:tä. Taustalla ovat alan kilpailutilanne ja kasvavat vaatimukset, joihin on vastattava.

– Nämä vaatimukset liittyvät mm. kilpailukykyiseen toimintaan, laajaan osaamiseen, työturvallisuuteen ja kehittyvään tekniikkaan. Yhdistymisen tarkoituksena on saavuttaa strategista etua tällä vaativalla ja erittäin kilpaillulla alalla, Sallilan toimitusjohtaja **Tarja Heinonen** sanoo.

Sekä Sallilassa että Vertekissä toimintaympäristön muutokset on tunnistettu ja tultu siihen tulokseen, että haasteisiin vastataan parhaiten leventämällä harteita. Sulautumisen jälkeen Vertekin liikevaihto kasvaa noin 45 miljoonaan euroon, ja se nousee sähkö- ja tietoliikennetoimialan kymmenen suurimman yrityksen joukkoon Suomessa.

Yksi osa toimintaympäristön muutoksesta liittyy maakaapelointiin, jota on useita vuosia tehty aktiivisesti. Jatkossa kaapelointiurakat tulevat vähenemään, ja säävarman verkon myötä esimerkiksi myrskyn aiheuttamat vikatilanteet ja siten korjaustarve vähenevät.

– Yhdessä meillä on paremmat mahdollisuudet kehittää ja uudistaa osaamistamme sekä palvelutarjontaamme vastaamaan tulevaa uutta tilannetta. Lisäksi toiminnot edellyttävät maantieteellisesti vahvaa sijoittumista, joka tällä yhdistymisellä nyt toteutuu, Tarja Heinonen uskoo.

Vertek toimii tällä hetkellä Varsinais-Suomessa, Satakunnassa ja Pirkanmaalla. Yhdistymisen myötä alue laajenee Kanta-Hämeeseen.

– Maantieteellinen sijoittuminen laajemmalle alueelle mahdollistaa riittävän vianhoitokapasiteetin, sillä todennäköisyys ilmastollisten vikojen yhtäaikaiseen esiintymiseen koko toiminta-alueella on melko pieni.

SAMAT PALVELUT JA TUTUT KASVOT PYSYVÄT

Sallila Sähköasennuksen 40 työntekijää siirtyvät Vertekin palvelukseen vanhoina työntekijöinä. Usein yritysten yhdistymistä seuraa päällekkäisten toimintojen karsimista, mutta tällaista ei ole nyt näköpiirissä.

– Päällekkäisiä toimintoja ei ole, sillä taloushallinto ja muut tukipalvelut on tähän saakka ostettu emoyhtiöltä. Enemmänkin täydennetään maantieteellisesti toinen toisiamme, sanoo Sallila Sähköasennuksen liiketoimintajohtaja **Jiri Tähkänen**.

Sähköasennuksen työntekijöille näkyvin muutos on logon vaihtuminen työasuissa ja autoissa, sähköpostiosoitteiden muuttuminen ja uudet työkaverit. Yhdistyminen on henkilöstönkin etu, sillä työpaikkojen säilyminen edellyttää kilpailukykyä.

– Samalla henkilökunnalla on paremmat mahdollisuudet laajentaa osaamistaan tai halutessaan mahdollisuus myös tehtäväkiertoon. Uuden yhtiön tehtäväkenttä on monipuolinen, Tarja Heinonen sanoo.

Sallilan asiakkaita muutos koskee lähinnä yhteystietojen, kuten sähköpostiosoitteiden osalta. Niistä tiedotetaan Sallilan nettisivuilla.

– Toimipisteet pysyvät samoissa paikoissa. Samat palvelut säilyvät, ja tuttujen ihmisten kanssa asioidaan edelleen. Vaikka logo vaihtuu, Sallilan sähköverkon vikoja korjaavat jatkossakin paikalliset asentajat, Jiri Tähkänen summaa.

Forssan aluetta tuleva muutos ei varsinaisesti kosketa.

– Forssassa me olemme tehneet lähinnä kuitu-urakointia. Siellähän sähköverkon rakentamisesta vastaa Forssan Verkkopalvelut Oy.

KILPAILU ASIAKKAISTA JA OSAAJISTA ON KOVAA

Vertekin historia alkaa vuodesta 1996, kun länsirannikolla toimiva energiayhtiö Vakka-Suomen Voima Oy yhtiöitti verkko- ja rakentamiseen, kunnossapitoon ja viankorjaukseen keskittyneen yksikkönsä.

Vuonna 2008 Vertekin omistajaksi tuli Rauman kaupungin omistama Rauman Energia Oy, jonka vastaavat toiminnot ja henkilöstö siirtyivät osaksi Vertekiä. Vuoden alusta VSV:n ja REO:n rinnalle kolmanneksi omistajaksi tulee Sallila Energia Oy.

Vertekinkin näkökulmasta kyse on strategiassa tunnistetuista toimintaympäristön muutostekijöistä. Strategia päivitettiin 2019.

– Jo silloin tunnistettiin toimintaympäristöön liittyvän sellaisia muutoksia, jotka vaativat isompia volyymeja ja enem-

"Yhdessä meillä on paremmat mahdollisuudet kehittää ja uudistaa osaamistamme sekä palvelutarjontaamme vastaamaan tulevaa uutta tilannetta."

Simo Rosendahl, Tarja Heinonen ja Jiri Tähkänen.

män resursseja, jotta liiketoimintaa voidaan jatkaa kannattavasti, sanoo Vertekin toimitusjohtaja **Simo Rosendahl**.

Alalla kilpaillaan kiihtyvällä vauhdilla sekä asiakkaista että osaajista.

– Toimialan kannattavuus on jo lähtökohtaisesti alhainen, ja kilpailun kiristytessä kannattavuuteen liittyvät haasteet jatkuvat edelleen. Kannattavuutta ei synny prosenttien kautta, vaan eurot on haettava volyymin kautta.

Viranomaisen toimitusvarmuusvaatimuksia seuranneen maakaapeloinnin myötä markkina on Rosendahlin mukaan kasvanut puolesta miljardista noin miljardiin. Alalla olevien toimijoiden liikevaihto ei silti juurikaan ole noussut, koska hintatasot ovat tulleet rajusti alaspäin vajaan 10 vuoden takaisesta tasosta.

–Normaalisti markkinat käyttäytyvät kysynnän kasvaessa siten, että hinta- ja marginaalitaso kasvavat. Nyt näyttää käyvän toisinpäin.

Tätä haastetta päädyttiin sekä Vertekissä että Sallilassa taklaamaan voimien yhdistämisellä.

PAIKALLISUUS ON VOIMAVARA

Vertekin pääasiakkaita ovat sähkönjakeluun liittyvät verkkoyhtiöt, tietoliikenneoperaattorit, kunnat, kaupungit, satamat, teollisuusyritykset ja rakennusurakoitsijat.

– Liiketoiminnan volyymin merkittävä osa syntyy infra-verkkojen kunnossapidon, viankorjauksen ja rakentamisen

palveluista. Palveluillamme on merkittävä vaikutus esimerkiksi sähköyhtiöiden toimitusvarmuuteen. Teollisuudelle tuotamme kunnossapitopalveluja ja kunnille sähköön liittyviä palveluja sekä katuvaloverkoston rakentamista ja kunnossapitoa, lisäksi kaikkiin näihin liittyviä suunnittelupalveluja. Uusiutuvaan energiaan liittyen tarjotaan aurinkosähköratkaisuja ja sähköautojen latauspisteratkaisuja, kunnossapitoa ja huoltopalveluita molempiin, Simo Rosendahl listaa.

Koossa on siis hyvin monipuolinen palvelupaletti, jota Sallilan ammattilaiset vielä täydentävät omalla osaamisellaan. Lähtökohtaisesti henkilöstön työllistymismahdollisuudet ja työpaikan pysyvyys paranevat sulautumisen myötä, toimitusjohtaja sanoo.

Vahva paikallisuus on Vertekille tärkeä voimavara.

– Meille on tärkeää vahva alueellinen ja paikallinen edustus niin Sallilan alueella kuin Vakka-Suomessa ja Satakunnassa, missä muut omistajayhtiöt ovat.

YHDESSÄ VOIDAAN ONNISTUA

Sulautumisessa on Vertekin ja koko toimialan mittakaavassa kysymys merkittävästä järjestelystä, Simo Rosendahl sanoo.

– Integraatiotyötä sulautumista varten on tehty elokuusta lähtien. Vaikka meillä on paljon yhteistä kuten palvelutarjontaa ja käytössä olevat tietojärjestelmät, on valmistelevaa työtä todella paljon. Vuosi 2021 on varattu sille, että integraatioprosessi viedään onnistuneesti läpi sekä henkilöstön, asiakkaiden että omistajien näkökulmasta.

Vuoden kuluttua on tarkoitus tehdä asiakaskysely satunaisotannalla ja tiedustella Sallilan asiakkaiden mielipiteitä muutoksesta ja toiminnasta.

Miltä Sallilan osaksi omistaman Vertekin tulevaisuus näyttää?

– Tulevaisuuden näkymät nykyisellä palvelutarjonnalla ovat ainakin yhtä haasteelliset kuin tähänkin asti. Tulevaisuus vaatii uudistumista, uudenlaisten asioiden osaamista ja omaksumista sekä monipuolisempaa palvelutarjontaa. Samalla on erittäin tärkeää pitää huolta siitä, että säilytetään tietotaito myös vanhenevasta verkkojen rakennustekniikasta ja vanhan verkon viankorjauksesta. Osaaminen on olemassa, ja mahdollisuudet kehittymiseen ovat erittäin hyvät, sillä työt toiminnan kehittämiseksi on jo aloitettu, Tarja Heinonen summaa.

Tilaa uutiskirje!

UUTISKIRJEEN TILAAJANA SAAT:

- Mielenkiintoisia artikkeleita
- Tietoa tuotteistamme, palveluistamme ja tapahtumistamme

MUUTTAJAN MUISTILISTA

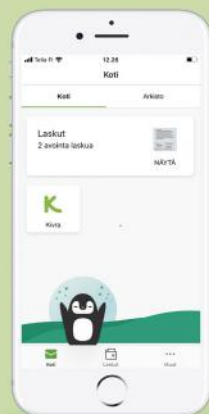
- päättää vanha sähkösopimuksesi
- tee sopimus uuteen käyttöpaikkaan
- päivitä yhteystietosi

**Otathan yhteyttä
hyvissä ajoin!**

Muraali muuntamossa ilahduttaa ohikulkijoita

Loimaan Kauhanojalla olevaa muuntajaa koristaa komea muraali. Taideteoksen tekijä on loimaalainen **Pertti Mörsky**. Muuntamo ei ole Sallilan omistuksessa, mutta Sallila osallistui hankkeeseen asentamalla muuntamoon valaistuksen. Näin muraali pääsee oikeuksiinsa pimeänä vuodenaikana.

Pidä arki järjestyksessä ja arkistoi Kivraan!

Vastaanota ja arkistoi sopimukset ja muut asiakirjat mobiilisti. Helppoa.

Lue lisää kivra.fi

KIVRA

Lahjaksi puhtaampi Itämeri, ikkunanpesu tai vauhdikas kyyti Ferrarilla?

"Mitään tavaraa en ainakaan tarvitse" on monen vastaus, kun kysytään joululahjatoiveita. Aineeton lahja ei vie tilaa eikä jää nurkkiin keräämään pölyä. Se voi olla mukava elämys, tarpeellinen palvelu, ihanaa hemmottelua tai tuki sydäntä lähellä olevalle asialle.

PAPALLE PALA IKIMETSÄÄ

Luonnonperintösäätiö on ostanut ja suojellut lahjoitusvarjoilla yli 2800 hehtaaria metsää eri puolilla Suomea. Liekkeen levikialueen lähimmät suojelumetsät sijaitsevat Tammelassa, Humppilassa, Jokioisilla, Urjalla ja Kokemäellä.

Säätiön nettisivuilla voi ostaa itselleen tai lahjaksi palan ikimetsää pysyvästi suojeltavaksi. Yhdellä eurolla saadaan suojeltua kaksi neliötä metsää. Kohteen voi valita itse säätiön ostamista alueista. Menossa on useita kampanjoita esimerkiksi lintumetsien suojelemiseksi.

Nettisivuilta voi tulostaa lahjansaa-jalle adressin. Ehkä lahjaan voisi kuu-lua myös yhteinen retki suojelualueel-le sitä "omaan" metsää katsomaan?

luonnonperintosaatio.fi

LAHJAKORTILLA HEMMOTTELUA

Eikö ole ihan sama, antaako lahjakortin vai sujauttaako kuoreen setelin? Ei ehkä sitten-kään, sillä raha tulee helposti käytettyä ar-kisiin menoihin. Jos haluat varmistaa, että lahjansaaaja saa hemmottelua, on lahjakortti hierontaan, jalkahoitoon, kampaajalle, kos-metologille, ravintolaan tai kahvilaan hyvä valinta. Tai arvostaisiko lahjan saaaja pientä helpotusta kotitöihin – lahjakorttia siivouk-seen tai ikkunanpesuun?

Paikalliselta yrittäjältä ostettu lahjakortti on aina teko myös oman kotiseudun elinvoi-man puolesta.

ONKO MERI LÄHELLÄ SYDÄNTÄ?

Lahjapakettiin voi kääriä myös palan merta. John Nurmisen säätiön tavoite on pelastaa Itämeri ja sen perintö tuleville sukupolville. Hankkeissa vähennetään meren ravinnekuormitusta ja ympäristö-riskejä. Säätiö on mukana monenlaisissa projekteissa jätevesien puhdistuksista peltojen kipsikäsittelyyn ja ravinteiden kierrätykseen. Niillä on jo onnistuttu vä-hentämään rehevöitymisestä kärsivän Itämeren fosforikuormaa merkittävästi.

Nettisivuilta voi valita, mille Itämeren osalle haluaa lahjoituksensa kohdistaa. Säh-köpostiin lähetetään diplomi, jonka voi tu-lostaa lahjansaaajalle.

johnnurmisenasaatio.fi

HISTORIAA JA TAIDETTA KOKO VUODEKSI

Vuonna 2015 käyttöön otettu Museokortti on vakiinnuttanut paikkansa yhtenä suomalaisten suosikkilahjana. Kortti on kerrallaan voi-massa vuoden, ja sillä pääsee 300 museoon Ahvenanmaalta Inariin.

Liekkeen lukijoiden kotinurkiltakin löytyy useita Museokortti-kohteita kuten Forssan museo ja Luontomuseo, Huittisten museo, Maatalousmuseo Sarka, Loimaan taidetalo, Alpo Jaakolan patsaspuisto, Designmuseo Nuutajärvi ja Suomalaisen kirjan museo Pukstaavi. Lähimmissä isommissa kaupun-geissa Porissa, Tampereella, Turussa ja Hä-meenninnassa Museokortilla pääsee lähes kaikkiin museokohteisiin, joten 69 euron hintaisella kortilla voi innokas museokävijä säästää vuoden mittaan pitkän pennin.

Museokortin voi ostaa museosta tai ne-tistä.

museot.fi

PAKOHUONEPELI VOI OLLA JÄNNÄ TAI HAUSKA

Ovi on lukossa ja kello tikittää! Kuka keksii vihjeen, jolla mysteeri ratkaistaan ja päästään pois pinteestä?

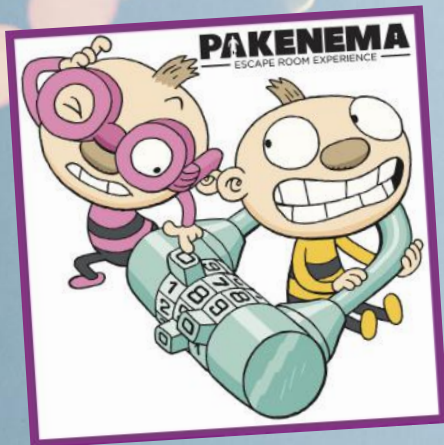
Porukalla pelattavien pakopelien suosio on jatkunut monta vuotta. Lahjakortti pakohuoneeseen on hauska yhteislahja koko perheelle tai vaikka perheen nuorisolle.

Forssassa on tarjolla pakopelejä kahdesakin paikassa. Pilvenmäen raviradalla voi osallistua ravi aiheiseen pakopeliin. Keskustassa toimii Escape Forssa, jossa pakohuoneita on kaksi: kaiken ikäisille sopiva Luokahuone ja Hämärän Vangit, jota ei suositella perheen pienimmille eikä heikkohermoisille.

Loimaalla Vesikosken vanhassa koulussa toimii pakohuone lisäksi, jonka pelissä etsitään kadonnutta kellokauppiasta.

Huittisten naapurissa Sastamalassa pakopelejä järjestää Pakenema. Uusin kolmesta pakohuonepelistä on Taton ja Patun verstaas, josta on tarjolla sekä koko perheen versio että kokeneemmille pelaajille sopiva haastava versio.

escaperoomloimaa.fi
pakenema.fi
escapeforssa.fi
pilvenmaki.fi

DIGILEHTI KULKEE KÄTEVÄSTI MUKANA

Kirjoja ja lehtiä ei tarvitse enää antaa lahjaksi paperisina. E-kirjoja ja äänikirjoja on myytävänä useiden eri palvelujen kautta. Sanomalehtienkin digiversiot ovat lisänneet suosiotaan.

Liekkeen alueella esimerkiksi Forssan Lehti, Lauttakylä ja Loimaan Lehti on mahdollista tilata myös pelkästään digimuodossa, jolloin lehti kulkee kätevästi mukana kännykällä tai tabletilla ja on luettavissa missä ja milloin vain. Oman entisen kotiseudun digilehti voi olla mieluinen lahja myös muualle muuttaneelle.

PELIN SISÄLLE PELAAMAAN

E-urheilussa ei yleensä liiemmin hikoilla, sillä se tarkoittaa videopelien pelaamista. Virtuaalitodellisuuspeleissä pelaaja voi kokea olevansa osa pelin maailmaa.

Huittinen GO eSports on uuden sukupolven kunto- ja pelisali. Pelisalissa on tarjolla tietokonepelejä, virtuaalipelejä ja konsolipelejä.

Samantyyppinen kattaus on tarjolla Loimaalla Vesikoski-taloon avautuneella eSportParkilla.

Molempiin paikkoihin on mahdollista ostaa lahjakortteja.

hugesports.fi
esportpark.net

LIIKETTÄ NIVELIIN!

Liikunnan hyvinvointia lisäävistä vaikutuksista puhutaan nykyisin niin paljon, että kukaan tuskin enää käsittää liikkumiseen kannustavaa lahjaa ilkeäksi vihjaukseksi lahjansaajan painoon. Voit siis huoletta antaa lahjaksi sarjakortin kuntosalille, uimahalliin tai jumppaan. Monilta kuntosaleilta voi ostaa myös personal trainerin palveluja, joilla saa kuntoilun potkaistua mukavasti alkuun.

Eikä kaiken liikkumisen tarvitse olla hikistä rehkimistä — liikuntaa saa vaikka keilahallilla, joita löytyy sekä Forssasta, Loimaalta että Huittisista (kahdessa jälkimmäisessä tarjolla on myös minigolfia sisätiloissa).

OMAA AIKAA AIKUISILLE

Kiire kulkee monen kintereillä, ja omasta ajasta on krooninen puute erityisesti ruuhkavuosia elävän perheen aikuisilla. Heitä ilahduttaa varmasti lahjakortti, jolla he saavat luotettavan lapsenvahdin käyttöönsä.

Tädin, enon tai kummin lahja lapselle voi olla yhteinen pikku retki museoon, pulkamäkeen tai leikkipuistoon.

LÖYTÖKISSALLE UUSI ELÄMÄ

Hyväntekeväisyysjärjestöt kuten SPR, Unicef ja Kirkon ulkomaanapu tarjoavat nettikaupoissaan aineettomia lahjoja, joilla voit auttaa hätää kärsiviä lähimmäisiä Suomessa ja maailmalla.

Avun tarvitsijoita on paljon — myös pörröisiä. Eläinsuojeluyhdistykset tekevät tärkeää työtä pienillä resursseilla ja pääosin vapaaehtoisvoimin. Lahjoitusvaroilla ne pystyvät huolehtimaan löytöeläimistä, mikä tarkoittaa ennen kaikkea kissoja — niitä hylätään vuosittain noin 20 000. Eläinrakasta lahjansaajaa lämmittää tieto siitä, että lahjan avulla löytökissa on saanut mahdollisuuden hyvään elämään.

Loimaan ja Satakunnan eläinsuojeluyhdistyksen yhteystiedot löytyvät Suomen eläinsuojeluyhdistyksen sivuilta: sey.fi

Punkalaidun:

[Pirkanmaan eläinsuojeluyhdistys pesu.org](http://Pirkanmaan.eläinsuojeluyhdistys.pesu.org)

Forssa ja Ypäjä:

[Jokioisten eläinsuojeluyhdistys jesy.fi](http://Jokioisten.eläinsuojeluyhdistys.jesy.fi)

VAUHTIA RAKASTAVALLE

Onko lahjansaaja syntynyt vauhti kallossaan? Pitäisikö hänet lähettää Alastaron moottoriradalle Ferrarin, Lamborghinin, Formula-auton tai moottoripyörän kyytiin? Lahjakortteja myy Elämyslahjat.

elamyslahjat.fi

OLETKO KÄYNYT?

Kehräämön piipusta tuli heti suosittu kuvauspaikka

TERHI RAUMONEN

Forssan Energia Oy ja Forssan Verkkopalvelut Oy viettävät tänä vuonna 100-vuotisjuhlavuottaan. Sen kunniaksi ne lahjoittivat kaupungille valotaideteoksen, jonka juurella niin forssalaisten kuin turistienkin kelpaa ikuistaa itsensä.

Harva nähtävyys on parhaimmillaan pimeällä, mutta Finlaysonin kehräämön piippua koristavan 15 metriä korkean valotaideteoksen kohdalla asia on juuri näin.

– Synkimpään aikaan teos pääsee kaikin parhaiten oikeuksiinsa. Hienohan se on mihin vuodenaikaan tahansa, kehuu hankkeen puuhamiehenä häärannyt Forssan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja **Mika Penttilä**.

– Pitkään oli ollut puhetta pöytäseuraisissa, että Forssaan pitäisi ehdottomasti saada selfien ottopaikka. Erilaisia ideoita parin kolmen vuoden aikana heitettiin. Lopullisen idean keksi Mainossataman **Mika Sulonen**.

Forssan Verkkopalveluiden toimitusjohtaja **Ilkka Tolonen** ja verkkojohtaja **Jyrki Tulander** olivat Mainossatamalla suunnittelupalaverissa, jossa ensimmäisenä ajatuksena oli järjestää torilla kansanjuhla 100-vuotiaiden energiayhtiöiden kunniaksi.

– Puheeksi tuli Osuuspankin lahjoittama paviljonki ja kuinka hyvä idea se oli, koska siitä jäi pysyvä muisto kaupunkilaisille. Seuraavaksi mietittiin, olisiko kulttuurihistoriallinen Kehräämö kuitenkin parempi paikka 100-vuotisjuhlille. Alettiin ideoida valoshowta piippuaukiolle ja sen sellaista, Jyrki Tulander kertoo.

Kun sitten Mika Sulonen piirsi paperille piipun ja siihen Forssa-sanan pystyyn, innostuivat Tolonen ja Tulander heti.

– Soitin Forssan Energian **Raimo Prusille**, että mitäs sanot tästä ideasta. Siellä se nyt on, ja toivottavasti mahdollisimman moni sen ottaa omakseen ja tykkää siitä, Jyrki Tulander sanoo.

Mika Penttilän mielestä Forssan selfie-paikka pärjää vertailussa eurooppalaisille pääkaupungeillekin.

– Toteutuksessa onnistuttiin erinomaisesti. Olen käynyt esimerkiksi Riikan ja Gdanskin virallisissa valokuvauspisteissä, ja onhan tämä niitä hienompia!

ARVOKASTA PIIPPUA ON KOHDeltu VAROEN

Ruotsalaissyntyinen Axel Wahren perusti Forssan kehräämön vuonna 1847. Sen ympärille kasvoi kokonainen tehdasyhdyskunta. Forssa-yhtiö fuusioitiin Finlaysoniin vuonna 1934. Kehräämötoiminta loppui 1980-luvun alussa, jolloin Forssan kaupunki osti alueen ja kunnosti rakennukset kulttuurikäyttöön. Nykyään Kehräämön alueella on oppilaitoksia, museoita, kirjasto, keilahalli ja ravintolapalveluita. Aluetta ympäröivä Yhtiönpuisto on kunnostettu ja osa Forssan kansallista kaupunkipuistoa.

Kehräämön komeat punatiilit tuotantorakennukset ovat peräisin 1800-luvun puolivälistä ja vuosisadan loppupuolelta. Valotaideteoksen kiinnitys suunniteltiin siten, ettei kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen piippuun aiheudu vahinkoa.

Forssalaisilta tullut palaute on ollut 95-prosenttisesti myönteistä, Mika Penttilä sanoo.

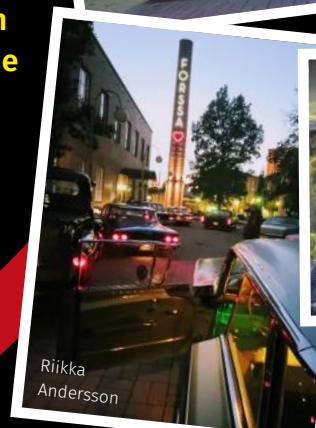
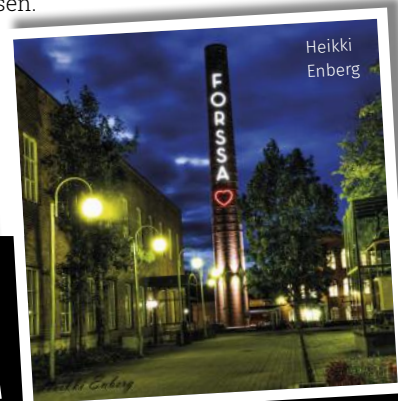
– Rahanmenoa jotkut ehdivät paheksua kun luulivat, että tähän käytettiin verorahoja.

ForE ja FVP vastasivat taideteoksen kustannuksista. Tulevat sähkölaskut maksaa kaupunki, mutta nykyaikaisella led-teknikalla energiankulutus on pientä.

– Taideteoksen pitäisi olla huoltovapaa ja uskoisin, että kirjaimet kestävät piipun kyljessä kymmeniä vuosia. Kokemusta asiasta ei vielä tietenkään ole.

Valot syttyivät piippuun syyskuussa, ja sen jälkeen selfieitä on käyty ottamassa tiuhaan tahtiin.

– Yksittäisten ihmisten lisäksi erilaiset yhdistykset ovat innostuneet kuvaamaan piipun juurella. Esimerkiksi harrasteautoilijat kokoontuivat sinne ottamaan amerikkalaistyyliä kuvia. Taideteos on päässyt juuri siihen käyttöön kuin on tarkoitettukin eli Forssan mainostamiseen. Ripeästi toiminnasta kaupungin ja Museoviraston suuntaan kiitosta, ja kiitos lahjoittajille, että mahdollistivat tämän hienon toteutuksen.

Forssan Energia julkaisi lokakuussa Facebook-päivityksen, jossa pyysimme teitä lähettämään meille Kehräämön piipun valotaideteoksesta ottamianne kuvia. Kuvia tuli paljon - iso kiitos kaikille kuvia lähettäneille! Tässä otos teiltä saamistamme kuvista.

Jonna Friman

Jouko Nuora

Iida-Alina Vihreäsaari

Lauri Lepänkoski

Dilan Adam

Eve Lilja

Anna Saarinen

Päivi Heikkilä

Heidi Tofiq

Alina Sjöberg

Anne Haavisto

Suvi Kuula

Sanna Oleander

Tuula
Kujanpää

Teija Hämäläinen

Kirsi Lauren

Raikka Tikkala

Kirsi Airamaa

Maarit Kaija

Tarja Paltto

Janika Laaksonen

Outi Lindqvist

Merja Jutila

Anne Lehtinen

Niina Syrjäaho

Leena Halme

Jaana Lähteenkorva

Piritta Hjelm

Helena Laaksonen

Kaisu Norbäck

Esa Lindroos

Hyvästi saastuttava pikamuoti!

Käytännöllistä mutta kaunista, kotimaista ja kestävää

Outi Saaristo ja Karita Stenfors-Selkälä.

Pieni on kaunista, sanotaan, ja erityisen kaunista se on Forssassa vanhan Finlaysonin tehtaan historiaa huokuvien tiiliseinien suojissa: siellä painetaan käsityönä räiskyvän värikkäitä kuoseja ja ommellaan vaatteita, jotka kestävät.

Ensin oli vanha laakapainolaitteisto, jolla oli painanut kankaita Rissasen paino Pohjan kunnassa 1970-luvulla. Muutaman mutkan kautta Outi Saaristosta tuli vuonna 2007 sen omistaja.

Toiseksi oli navettarakennus, jonka **Outi Saaristo** vuokrasi Tammelasta.

– Se oli aika matala tila ja vähän kylmä ja kosteakin. Pääsin siellä alkuun ja pystyin palvelemaan joitakin asiakkaita, mutta en pystynyt esimerkiksi tekemään uusia painokaavioita, koska uv-lampulle ja valotusraamille ei ollut siellä tarpeeksi korkeaa tilaa, Outi muistelee.

Kolmanneksi oli erikoinen uni. Outi etsi sopivaa työtilaa vuokrattavaksi ja näki unen, jossa seisoi Finlaysonin tehtaan myymälän edessä ja katsoi turkoosin väriselle taivaalle, jota halkoivat katolta lennähtävät nuolet.

– Tammikuussa 2009 kiinteistöpäällikkö kierrätti minua Finlaysonin rakennuksessa. Hän näytti pitkää kapoista huonetta ja sanoi, että tähänkin sinun painopöytäsi mahtuisi, mutta tämä on nyt vuokrattuna Forssan sairaalassa työskentelevälle kirurgille, joka harjoittelee täällä jousiammuntaa. Sen jälkeen minulle näytettiin tämä tila, ja tajusin, että juuri tästä kohtaa ne nuolet unessani tulivat, Outi kertoo.

Kiinteistöpäällikölle hän ei rohjennut ennenkään kehua, mutta joka tapauksessa sopiva paikka oli löytynyt. Vanha laakapaino muutti Finlaysonin entiseen painokaavioiden valmistustilaan. Outin töiden kautta Forssan lasten ja nuorten kuvataidekoulusta ja Wahren-opistolta löytyi opettajakollegoita, jotka olivat kiinnostuneita omista työtiloista ja kankaanpainamisesta. Rykkeri oli syntynyt.

PERINNE ON TEKEMISEN TAUSTALLA

Rykkerin nimi tulee Forssan murteesta: kankaan painajaa sanottiin rykkäriksi. Aluksi Rykkeri tarkoitti työtilaa, jossa jokainen toteutti omia projektejaan. Nyt Rykkeri on Outin, **Karita Stenfors-Selkälän** ja **Marjut Pylkkänen-Kujamäen** yhteistä yritystoimintaa. He painavat kankaita omaan vaatemallistoon, mutta myös asiakkaille: muille sisustus- ja vaatetusalan ammattilaisille.

– Jokainen tekee myös muita töitä: Karita ja minä olemme opetustöissä ja Marjut farmaseutti. Rykkeri ei ainakaan toistaiseksi ole kenellekään päätoimi, Outi kertoo.

Opetustöiden myötä toimintaan ovat luontevasti tulleet mukaan kurssitarjonta ja oppilaitosyhteistyö, joka on ollut alusta asti tiivistä.

Finlayson lopetti kankaiden painamisen Forssassa 2009. Suomessa on edelleen painoteollisuutta, mutta toimijoilta on yleensä tilattava isoja eriä. Rykkeri painaa kangasta perinteisellä käsiteollisella laakapainon menetelmällä ainoana Suomessa.

– Meillä on se etu, että kangasta painetaan pöytä kerrallaan, 20 metrin paloissa. Me pystymme palvelemaan pieniäkin toimijoita.

Tärkeä osa Rykkerin toiminnan kokonaisuutta on paikallisen perinteen säilyttäminen, kulttuurinen kestävä kehitys.

– Matkailijaryhmille mielellään kerromme alan historiaa. 1860-luvulta lähtien on kankaanpainantaa Forssassa tehty, ja kun Finlaysonin tuotanto loppui, oli hirmu tärkeää, että päästiin näihin tiloihin jatkamaan perinnettä. Tehdään tätä tietysti paljon pienimuotoisemmin, mutta perinne on siellä taustalla ja osana meidän tekemistä.

LEIKITELLÄÄN JA RÄVÄYTETÄÄN

Rykkerin tuotteet ovat ekologisesti kestäviä. Koska ne valmistuvat alusta loppuun samassa paikassa ja lähtevät sieltä suoraan asiakkaalle, on niiden hiilijalanjälki pieni.

– Kaavoituksessa pyritään siihen, ettei syntyisi tekstiilijätettä. Painettaessa ote-

Ensio Selkälä painaa kangasta.

taan ylijäämäväreitä talteen. Musta väri tehdään jämmämustana, eli siihen käytetään kaikki muiden värien loput ja lisätään musta pigmentti, Outi kertoo.

Rykkerin omassa vaatemallistossa tärkeää on toiminnallisuus arjessa.

– Ideana pyritään pitämään, että vähän eri tavalla asustettuna sama vaate toimisi myös juhlassa. Käytämme vaatteisiin hyviä kotimaisia materiaaleja. Onneksi Suomessa edelleen valmistetaan neuloksia.

Ideat kuoseihin tulevat usein luonnosta. Värimaailma on muista erottuva.

– Meillä käytetään rohkeita värejä ja väriyhdistelmiä. Halutaan tarjota jokaiselle jotakin ja myös sellaista, mitä muilta ei löydy. Koska voidaan tehdä hyvin pieniäkin vaate-eriä, voidaan leikitellä ja rävyttää väreillä.

Rykkerin klassikoksi on muodostunut ympäri vuoden pidettävä tunikamekko. Uudempi suosikki on maiharimekko, joka on ihahtuttanut rentoudellaan.

Täysin uniikkeja vaatteita edustavat farkkukankaasta ommellut tuotteet, jotka on koristeltu rykkityillä. Siis millä?

– Rykkityykin on kankaanpainopöydän alukangas. Sitä tulee 40-60 metriä vuodessa. Siihen vähitellen työskentelyn aikana kertyy väriä ja muodostuu hyvin maalauksellinen kangaspinta. Kangas käytetään tuotteissa, joista tulee siten täysin uniikkeja.

Koronan myötä yrittäjien elämästä on tullut epävarmaa, mutta Rykkerin naiset päättivät uida vastavirtaan: marraskuussa tilat laajenivat Finlaysonin entisen myymälän puolelle. Toiveena on jossain vaiheessa kasvattaa tarjontaa omien tuotteiden ohella myös niillä muiden yritysten tuotteilla, joiden kankaat Rykkeri on painanut.

Lisätietoa ja liikkeen aukioloajat:
www.rykkeri.fi

Jouluseimi on Kruukun rakastetuin tuote

LIEKE
KYLÄSSÄ

TERHI RAUMONEN

Keramiikkapaja Kruuku on yhden naisen yritys Huittisten Palojoella. Vanhan kavinavetan oven takana kävijää odottaa elämys: hyllyt notkuvat taitavien käsien muovaamista pikku hahmoista. Näky on kuin satukirjan sivuilta.

Sadat pikku tontut, keijut, jänikset, ketut ja muut figuurit katselevat tulijaa sen näköisinä, että voivat hetkenä minä hyvänsä pinkaista liikkeelle pikku jaloillaan. Joukossa on muutama isompikin hahmo. Ja nyt yksi niistä, valkoinen kissa, tosiaan loikkaa alas pöydältä! Sehän ei ollutkaan patsas, vaan **Anu Isokallion** työpäivien uskollinen seuralainen, pajakissa Pilvi.

Pajan haltija itse on työn äärellä: pikkuinen hanhi toisensa jälkeen sukeltaa muovikipossa odottavaan lasitekylpyyn ja muuttuu valkoiseksi.

– Kipinä tähän hommaan lähti alun alkaen kansalaisopiston keramiikkapiiristä. Siellä huomasin, että keramiikan tekeminen onkin aika kivaa puuhaa. Hankin oman uunin. Aluksi tein keramiikkaa meidän kotitalossa yhdessä pienessä huoneessa, kunnes sain isomman pajan tänne navettaan. Vuodesta 2005 minulla on ollut toiminimi, Anu Isokallio kertoo.

VUOROKAUSI UUNISSA

Palataan pikku hanhiin, joita Anu kylvettää nopsaan tahtiin. Mistä ne ovat tähän tulleet, ja mitä niille seuraavaksi tapahtuu?

– Savi tulee minulle isoissa pussukoissa keramiikkatarviketukusta. Käytän figuurien tekoon valmistamiani kipsimuotteja. Muotti on pakko olla, kun tekee sadoittain samoja hahmoja. Muuten koko ei pysy tasaisena. Kaksiosaiseen muottiin painellaan savea kumpaankin puoliskoon, sitten ne liitetään yhteen. Sisälle jätetään pieni aukko, jotta hahmo kuivuu nopeammin ja on onttu. Figuuri viimeistellään, ja sille tehdään esimerkiksi kasvot ja kädet, eläimille häntä ja korvat.

Kun hahmot ovat kuivuneet, ne poltetaan. Anulla on kaksi uunia, joista isompaan mahtuu pieniä hahmoja kerralla nelisensataa. Niin sanottu raakapoltto tapahtuu 950 asteessa ja kestää noin vuorokauden.

– Sen jälkeen hahmot lasitetaan joko kastamalla tai siveltimellä. Sitten ne ladotaan uudelleen uuniin, ja vuorossa on lasituspoltto 1230 tai 1220 asteessa.

Anun käsistä on vuosien mittaan lähtenyt maailmalle aika monta tuhatta pikku figuuria. Vieläkö tämä homma on yhtä kivaa kuin harrastuksena?

– On! Kun teen oikein isoja sarjoja, voi hiukan tyyppiä, eikä tämä lasitus ole oikein minun juttuni. Mieluummin tekisin koko ajan uusia

malleja. Se on aina kiva hetki, kun saa kehitellä uuden figuurin. Varsinkin eläinhahmoja on mukava suunnitella.

APUA, JEESEKSET LOPPUIVAT!

Pieni hanhi on osa suurempaa kokonaisuutta, Kruukun jouluseimeä, josta on muodostunut pajan tavaramerkki. Seimi päähahmoineen syntyi vuonna 2003, kun Anu osallistui ensimmäistä kertaa Turun joulumarkkinoille. Sen jälkeen seimeen on tullut joka vuosi uusi figuuri, jota asiakkaat tietävät kysellä jo hyvissä ajoin. Tämän sesongin uutuudet ovat jylhä torni ja ruukkunaisen nimeä kantava hahmo.

– Kerran kävi sellainen fiba, että joulumarkkinoilla Jeesukset loppuivat kesken, ja sen jälkeen päätin, että ainakin niitä pitää olla aina tarpeeksi. Oli niin noloa sanoa että anteeksi, Jeesukset loppuivat. Ei voinut oikein sanoa, että ottaisitko jotain muuta tilalle, Anu muistelee nauruen.

Jouluseimisarjassa on jo 40 osaa. Kaikkia osia on saatavana koko ajan, joten keräilyyn voi aloittaa koska tahansa.

Seimen rinnalle keräilysarjaksi syntyi pari vuotta sitten Tonttula, joka on jo saanut runsaasti ystäviä. Siinä ei ole toistaiseksi mitään asumusta, vaan hahmoja, tonttuja ja eläimiä.

– Eläinhahmot kiinnostavat muutenkin eniten. Vakioasiakkaiden tavallinen kysymys ovelta on, että onko tullut uutta eläintä.

Kruukun nettikauppa: kruuku.fi

Pajan myymälä (Korkeakoskentie 1066) on auki sopimuksen mukaan tai aina kun Anu on paikalla. Tuotteita on myynnissä myös viiden kädentaitajan yhteisessä Taitavat Kädet -joulupuodissa Huittisten keskustassa (Risto Rytin katu 24) marraskuussa pe klo 10-18 ja la klo 10-14, joulukuussa ke-pe klo 10-18 ja la klo 10-14.

Mainoslippiskin voi olla eettisesti ja ekologisesti kestävä tuote

Fair Tales myy vain reilua tavaraa

LIEKE KYLÄSSÄ

TERHI RAUMONEN

Yhä useammalle kuluttajalle tuotteen vastuullinen valmistustapa on tärkeä osa ostopäätöstä. Kun loimaalainen **Tiina Niinimaa** etsi tuotteita verkkokauppaansa, se oli aivan keskeinen kriteeri.

"Fairy tale" tarkoittaa satua. Tiina Niinimaan vuonna 2017 perustama verkkokauppa sai nimekseen Fair Tales, ja siinä ei ole kyse saduista, vaan faktoista tuotteiden taustalla. Eettinen ja ekologinen kestävyys oli koko toiminnan kulmakivi ja lähtökohta.

– Aluksi etsin netistä tietoja kriteerit täyttävistä tuotteista ja niiden valmistajista. Pelkkä luomu ei riittänyt, vaan tärkeää oli se, että koko tuotantoketju oli eettinen vettä kierrättävästä raaka-ainetuotannosta tuotteen valmistavien työntekijöiden palkkaan ja työoloihin saakka. Tarkoitus ei ollut löytää nimenomaan tekstiileitä, mutta ne sieltä valikoituivat, hän kertoo.

Fair Talesin myymät vaatteet ovat englantilaisen Continental Clothing Companyn tuotantoa. Luomupuuvillaiset tekstiilit valmistetaan sen omalla tehtaalla Intiassa tuuli- ja aurinkovoimalla, Tiina Niinimaa kertoo.

– Koko tuotantoketjun ekologisuu den ja eettisyyden taak eena ovat kansainvälisesti tunnetut sertifikaatit, jotka on myöntänyt kolmas, riippumaton ja luotettava taho, ja joiden kriteerien täyttymistä seurataan jatkuvasti. Sertifikaatit vahvistavat, että tuotteiden hiilijalanjälki on noin 90 % pienempi kuin vastaavan tavanomaisen tuotteen, ja että paitoja valmistavien työntekijöiden työolot ja palkat ovat kunnossa, eikä lapsityövoimaa käytetä.

Jos kuluttaja haluaa vaateostoksilla toimia vastuullisesti, neuvo o Tiina kiinnittämään huomiota juuri sertifikaatteihin: ne todistavat tuotteen alkuperästä.

FANIMUKEJA JA LUOKKAPAITOJA

Fair Talesin suosituimpia tuotteita ovat olleet t-paidat, hupparit ja kassit. Valikoimassa on myös vauvanvaatteita, collegehousuja, lippiksiä ja mukeja.

– Aluksi suurin osa asiakkaista oli yksityishenkilöitä, jotka ostivat yksittäisiä tuotteita. Hiljalleen on siirrytty suurempien erien myyntiin, eli asiakkaina on yhä enemmän yrityksiä, koululuokkia ja muita ryhmiä, jotka hankkivat suuremman määrän tuotteita omalla logolla tai muulla haluamallaan painatuksella, Tiina kertoo.

Tekstiilien painamisessa käytetään vinyyli-, silkki-, siirtokuva- ja sublimaatiopainantaa. Mukeihin tehdään kuvia ja tekstejä mukiprässillä.

Edelleen myös yksittäiset asiakkaat voivat ostaa itselleen tuotteita Fair Talesin verkkokaupasta. Vähittäismyymälää ei heillä olekaan, vaan Vesikoski-talossa on yrityksen työhuone ja varasto.

– Olemme toimineet lähes alusta asti täällä, aluksi yläkerroksessa, tällä hetkellä isommassa tilassa maantasossa. Toimintaympäristönä Vesikoski-talo on virkeä ja monipuolinen. Täällä on monenlaista aktiviteettia ja yrittäjää, Tiina kiittelee.

Valtavan punatiilisen tehdaskompleksin vanhimmat osat ovat yli satavuotiaita, ja alueen teollinen historia sitäkin vanhempi. Vesikosken myllyt ovat tuottaneet aikanaan voimaa naulatehtaalle ja puuhiomolle. Kolmikerroksinen tiilirakennus rakennettiin nahkatehtaaksi, ja siinä käytössä se olikin aina vuoteen 1996 saakka.

Nyt talo on täyttynyt monenlaisista vuokralaisista, jotka rakentavat omia tarinoitaan. Fair Talesin tarinan ydin on reiluus – kun se tekee firmoille lippiksiä ja artisteille fanimukeja, ne eivät ole mainoskrääsää, vaan kestävästi valmistettuja käytösesineitä.

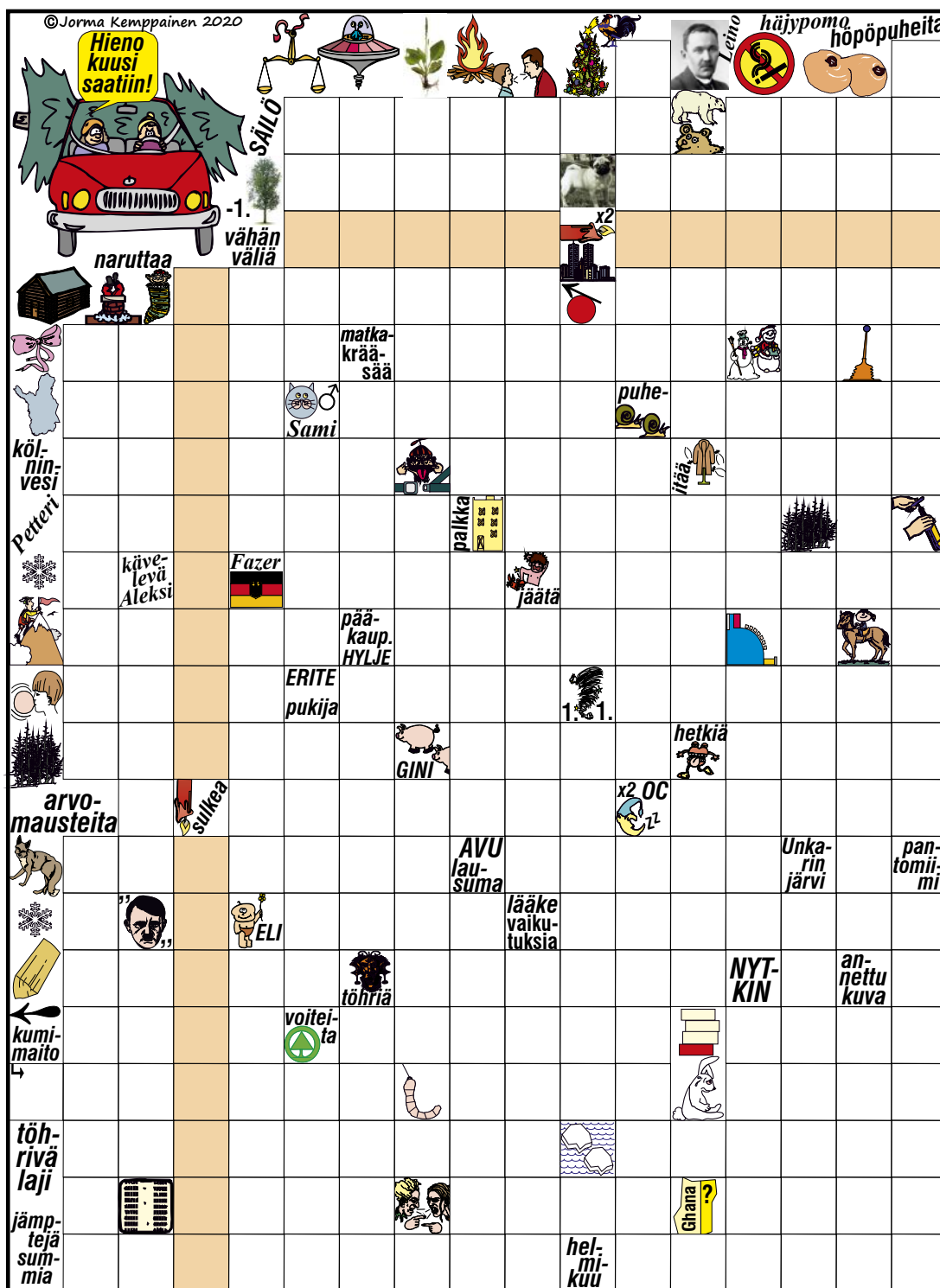
Nettikauppa: fairtales.fi

LIEKE 1/2020 RISTIKON RATKAISU

**Edellisen ristikon
1/20 voittaja on**
Heidi Mäkelä
Loimaalta.

Ristikon oikein täyttäneiden kesken arvotaan palkinto.

Nimi _____

Lähiosoite _____

Postinumero _____ Postitoimipaikka _____

Puhelin _____

Täytä ristikko ja lähetä se 31.1.2021 mennessä: Sallila Yhtiöt, Loimijoentie 65, 32440 Alastaro. Voit vastata myös nettilomakkeella osoitteessa www.sallila.fi/ristikko tai www.forssanenergia.fi/ristikko.

*Hyvää Joulua
ja onnellista
Uutta Vuotta!*

